

MĚSTSKÝ ÚŘAD BLANSKO

odbor stavební úřad

oddělení územního plánování a regionálního rozvoje

nám. Svobody 32/3, 678 01 Blansko

pracoviště: nám. Republiky 1316/1, 678 01 Blansko

Domov pro seniory Černá Hora, příspěvková
organizace
Zámecká 1
679 21 Černá Hora

Sp. zn.: SMBK-50793/2023-SÚ/ŠI
Naše čj.: SÚ PR 16/2023 MBK 53223/2023/ŠI

Vyřizuje: Ing. Bohdana Šlanhořová
Tel.: 516 775 715
E-mail: slanhofova@blansko.cz
IDDS: ecmb355

Datum: 20.10.2023

STAVEBNÍ ÚŘAD MĚÚ BLANSKO

Rozhodnutí nabylo právní moci

dne 20.10.2023

a je vykonatelné.

Dne: 20.10.2023

Podpis:

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Blansko, odbor stavební úřad, oddělení územního plánování a regionálního rozvoje, jako správní orgán věcně a místně příslušný podle ustanovení § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 10, § 11 a § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen správní řád), ve znění pozdějších předpisů, po provedeném řízení na základě žádosti ze dne 04.10.2023 vlastníka, kterým je Domov pro seniory Černá Hora, příspěvková organizace, IČO 00380458, Zámecká 1, 679 21 Černá Hora, účastník řízení dle §27 odst. 1 správního řádu, tímto v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (dále jen památkový zákon), ve znění pozdějších předpisů, vydává následující závazné stanovisko:

restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v areálu zámku v Černé Hoře, rejstř. č. 45062/7-423 ÚSKP ČR, na pozemku parc. č. 1229/1 v katastrálním území Černá Hora dle předloženého restaurátorského záměru: RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A ZÁMĚR „socha sv. Jana Nepomuckého“, vypracovaného akad. soch. Jaroslavem Jelínkem, ARCHKASO spol. s r. o., Zalesňany 15, 208 02 Kolín, dne 03.10.2023, je podle ustanovení § 14 odst. 3 památkového zákona

přípustné za splnění následujících podmínek,

určených v souladu s ustanovením § 10 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon (dále jen prováděcí vyhláška), ve znění pozdějších předpisů:

1. Po transferu všech součástí díla do restaurátorského ateliéru budou provedena veškerá nezbytná zjištění, na jejichž základě bude ze strany památkového dohledu stanovena koncepce vlastního restaurátorského zásahu. V rámci přípravných prací bude vyhodnocen technický stav jednotlivých částí a bude proveden průzkum blokové i materiální skladby díla. Bude rovněž provedeno vyhodnocení sekundárních zásahů a úprav, a to jak z hlediska technologického, tak i modelační vhodnosti. Na základě vyhodnocení stavu originálu kamene budou po konzultaci s pracovníky státní památkové péče provedeny zkoušky snímání nevhodných vrstev.
2. Na základě provedených přípravných prací a vyhodnocení skutečného stavu díla bude po konzultaci se zástupci státní památkové péče upřesněna, respektive stanovena koncepce obnovy a v jejím smyslu ze strany restaurátora vypracován návrh restaurátorského zásahu a obnovy díla, včetně odhadované časové náročnosti a předpokládaných finančních nákladů. Tento návrh k dalším etapám a charakteru restaurátorského zásahu včetně technologických postupů a materiálů bude předmětem samostatného správního řízení.

3. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a vlastník kulturní památky bude po dohodě s restaurátory svolávat dle povahy prací kontrolní prohlídky, na které budou zváni zástupci státní památkové péče.

Splnění výše uvedených podmínek zajistí vlastník kulturní památky.

Odůvodnění

Městský úřad Blansko, stavební úřad, oddělení územního plánování a regionálního rozvoje, obdržel od žadatele, kterým je Domov pro seniory Černá Hora, příspěvková organizace, IČO 00380458, Zámecká 1, 679 21 Černá Hora, žádost o vydání závazného stanoviska ve věci: restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v areálu zámku v Černé Hoře, rejstř. č. 45062/7-423 ÚSKP ČR, na pozemku parc. č. 1229/1 v katastrálním území Černá Hora. Předmětná socha se podle jeho vlastního čestného prohlášení nachází ve vlastnictví žadatele. Protože se jedná o práce na součásti nemovité kulturní památky rejstř. č. 45062/7-423 Ústředního seznamu kulturních památek ČR, provedl správní orgán správní řízení ve smyslu ust. § 14 odst. 1 památkového zákona.

Předmětem obnovy je socha sv. Jana Nepomuckého při vstupu do areálu zámku v Černé Hoře. Na čtvercové podnoži je posazen volutově vyduťtý sokl zdobený vegetabilním dekorem a ukončený mohutnou vyloženou římsou. Světec je ztvárněn v klasickém ikonografickém pojetí v kontrapostu, v bohatě řaseném kanovnickém rouchu s kožešinovou mozzetou a biretem na hlavě. V pravici drží kříž s korpusem Krista, levicí jej tiskne k levému rameni. Materiálem sochy je pískovec.

Socha sv. Jana Nepomuckého je kvalitní ukázkou umělecké sochařské práce patrně z druhé třetiny 18. století a svědčí o dobové oblibě světce. Autorsky nebyla doposud zařazena. Dílo bylo původně komponováno do krajiny s přístupem po schodištních stupních. Naproti přes silnici je v ose umístěna jako protějšek socha Archanděla Michaela. Současná komunikace a prudký svah však neumožňuje přístup k soše z čelní strany, pouze ze strany zad světce či z boční strany. Ve věci podoby kovové lucerny budou prověřeny dobové fotografie. O poslední obnově sochy, kdy došlo k neadekvátnímu nátěru, není blíže nic známo (prověřen byl i spisový archiv NPÚ, atd.).

Technický stav sochy je popsán a fotograficky zdokumentován v předloženém restaurátorském průzkumu a záměru následovně: *Kámen je z místní lokality z oblasti Blanska, vykazuje drobné kaverny v ploše, avšak rozsah není takový jako na protilehlé soše Archanděla Michaela. Povrch sochařského díla je značně znečištěn od náletové zeleně, krust a lišejníků. Socha je nestabilní v podloží, její obvodový stupeň se svažuje po terénu a přilehlé schodiště bylo v minulosti opravováno doplňujícími materiály, neadekvátně převážně betonem. Spodní schodiště je třímetrové v nášlapech již v pohybu ze svahu, v počtu 5 kusů. Základová spára vykazuje již zmíněnou nestabilitu, a to jak v bočním schodišti, tak v čelním. Důvodem návrhu na rozebrání je nestabilita sochy ve svahu. Poslední restaurování sochy proběhlo patrně v devadesátých letech 20. století, kdy došlo ke konsolidaci kamene, která zničila fúzy kamene a tento materiál byl unesen s pigmentem v červené barvě. Pod ním se vyskytuje dle průzkumu bílý monochromní nátěr s černým biretem. Suknice je bílá, plášť černý. Na soše je zachováno uchycení na lampu, kterou máme v depozitu k druhotnému použití, viz foto. Dále sokl s písemnými odkazy, kdy je na bílém podkladu černé písmo, což považujeme za původní. Zbytky monochromní červeně zařazujeme do minulého restaurování. Hlavní příčinou narušení sochy je disperzní nátěr a nestabilní pískovec vlivem dlouhodobého zanedbání údržbového režimu.*

V popisu zamýšlených prací je uvedeno:

Záměrem je očistit a obnovit chybějící plastické tvary a zčistit sochu pro pohled diváka. Nezbytné je stabilizovat podloží sochy s obnovením přístupových schodů z čela. Dále je nutná výměna kovových kramlí za nerezové, a to včetně uchycení lampy v mase pískovce, tato výměna bude provedena ve stejném tvaru. Konsolidace kamene bude provedena Porosilem Z. Doplnění modelace je zamýšleno provést kamenickými tmely s obsahem cementu, vápna a písku s obarvením do nejbližšího očištěného kamene. Nápisové plochy budou dokolorovány do původní barevnosti (viz odebrané vzorky a jejich vyhodnocení laboratoří NPÚ). Socha bude

celoplošně očištěna od náletových zelení včetně krust naměkčením uhličitanyými pastami, dále bude aplikován biocidní prostředek proti mechům, následně bude provedena retuš tmelu v Porosilu ZV s pigmentem.

Demontáž sochy bude nezbytné provést ve speciální konstrukci, která bude vyrobena do tvaru pohybu a nejvyšších nosných míst pro uchycení jeřábu. Socha bude odvezena do ateliéru restaurátora, kde dojde k aklimatizaci. V ateliéru bude socha celkově očištěna z mechu a bionátů pomocí biocidních prostředků Porosan v lihu. Na výskyt krust na povrchu budou provedeny uhličitánové zábaly, které změkčí lokální povrchy výskytu, a ty budou omyty a jemně sníženy skalpely o jejich nárůst. Dále dojde k očištění z nevhodných kamenických doplňků, které jsou nyní betonové povahy a nekorespondují s materiálem, jak ve struktuře, tak i v barvě. Tyto doplňky budou následně po zpevnění Porosilem Z doplněny minerálním kamenickým tmelem s obsahem vápna, cementu a plnivem písku v námi odzkoušeném poměru. Tmel bude mít výraz co nejbližší ke struktuře a barvě očištěného kamene. Spárořezné plochy při osazování budou vyplněny vápennou maltou s akrylátovou disperzí z důvodu prodloužení zavazutí směsi na kameni tak, aby se malta rovnoměrně rozprostřela do spár. Rovinnost jednotlivých bloků bude řešena olověnými terči, které budou ve velkých spárových plochách a vymezí dosedavé plochy a následně restaurování ve stabilních podmínkách pro použití restaurátorských materiálů, a to včetně soklu. Ten samý postup se speciální konstrukcí bude proveden při osazování zpět na místo. Jako obalové materiály budou použity filce, matrace, strečová folie a stahovací kurty. Socha bude transportována na zádech a soklové části budou upevněné na paletách.

Navržené materiály:

Porosil Z - 14 dní po zpevnění možnost tmelit

Porosil ZV s pigmentem - třídenní cyklus opakovaných retuší lokálních míst, po zaschnutí je zřejmý barevný výraz budoucího vzhledu

Minerální kamenické tmely - vytvrzení po jednom týdnu

Uhličitánové pasty - týdenní cyklus zábalu, opakující se

Biocidní prostředek Porosan - působnost okamžitá

Dne 05.10.2023 bylo vyžádáno písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, jako odborné organizace státní památkové péče, které je dle §14 odst. 6 památkového zákona nutným podkladem k vydání závazného stanoviska a dne 10.10.2023 bylo provedeno místní šetření za účelem zjištění skutečného stavu věci. Vyjádření Národního památkového ústavu bylo správnímu orgánu doručeno dne 18.10.2023 pod č. j. NPU-371/86175/2023. Přípisem ze dne 19.10.2023 bylo žadateli, jako jedinému účastníku řízení, oznámeno, že jsou shromážděny podklady pro vydání rozhodnutí. Zároveň mu byla stanovena lhůta pro možnost vyjádřit se k nim v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu. Následně správní orgán přistoupil k vydání závazného stanoviska formou rozhodnutí.

Z obsahu písemného vyjádření Národního památkového ústavu a ze skutečností známých správnímu úřadu z jeho úřední činnosti, Městský úřad Blansko, odbor stavební úřad, oddělení územního plánování a regionálního rozvoje dospěl k závěru, že restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého v areálu zámku v Černé Hoře, rejstř. č. 45062/7-423 ÚSKP ČR, na pozemku parc. č. 1229/1 v katastrálním území Černá Hora je z hlediska zájmů sledovaných orgány státní památkové péče přípustné a stanovil v souladu s ustanovením § 14 odst. 3 památkového zákona a ustanovením § 10 odst. 3 prováděcí vyhlášky základní podmínky pro realizaci záměru.

Realizace prací je dle uvažovaného předloženého návrhu postupu možná, ovšem s ohledem na stávající stupeň poznání je nutno restaurátorský proces rozfázovat do několika etap, z nichž první lze nazvat fází přípravnou. V této přípravné fázi budou provedeny prozatím první postupy z výše uvedeného návrhu. V této souvislosti upozorňujeme na zákonnou podmínku vyplývající z § 14a památkového zákona, tedy povinnost provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami se specializací v souladu s charakterem dotčené součásti kulturní památky. V tomto případě se jedná o dílo, které spadá do kategorie umělecké sochařské figurální dílo z kamene. Již fázi detailního průzkumu a přípravných prací je nutno vnímat, s ohledem na invazní charakter některých zásahů, jako součást restaurátorského zásahu.

Ad 1) Požadavek na provedení detailního restaurátorského průzkumu s cílem zjištění maximálního množství poznatků o originálu díla plyne z nezbytnosti poznání předmětu ochrany. Pro zodpovědné rozhodnutí o koncepci restaurátorského zásahu je vždy nutno vycházet z průkazných zjištění, která v tomto případě vyhodnotí vlastní technický stav díla a z něho plynoucí možnosti restaurátorského zásahu. K získání potřebných informací je nutný přiměřený průzkum, provedený adekvátními metodami s využitím soudobých technických možností. Jak již bylo řečeno, pouze na základě detailního poznání předmětu obnovy je možno stanovit koncepci vhodné památkové obnovy – restaurování, vedoucí k věrohodnému výrazu památky s ohledem na případné starší historicky cenné vrstvy či materiálovou i uměleckou podstatu kulturní památky. Pouze na základě předem schválených technologií obnovy, včetně konkrétních požadavků finální prezentace obnoveného díla, je možno učinit konkrétní představu o finálním stavu a zodpovědně navrhované postupy a technologie posoudit. Dostatečná příprava v podobě řádného restaurátorského průzkumu a jeho vyhodnocení je nezbytným krokem pro odpovědné upřesnění restaurátorského postupu. Tento přístup vychází z platné legislativy, kde se hovoří o stanovení podmínek, za kterých lze práce na obnově připravovat.

Ad 2) Požadavek na posouzení komplexního materiálu obsahujícího výsledky a závěry požadovaných průzkumů v rámci samostatného správního řízení plyne ze skutečnosti, že pouze na základě komplexního poznání předmětu obnovy – díla je možno připravit podklady, na jejichž základě bude možno památkovou obnovu v žádoucím a adekvátním rozsahu realizovat.

Ad 3) Požadavek na svolávání kontrolních prohlídek má oporu v památkovém zákoně, zejména v § 29 odst. 2) písm. g, kde je stanoven dozor výkonného orgánu státní památkové péče a v § 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí upřesnění může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče.

Doporučení:

Svolání kontrolních prohlídek je žádoucí provést v následujících etapách:

První kontrolní prohlídka by měla být svolána po převozu díla do ateliéru. Na této prohlídce bude posouzen stav jednotlivých částí a budou upřesněny požadavky na další postupy, jako zkoušky čištění povrchu kamene od biologického znečištění, tmavých krust, jiných depozitů atd. a případné další technologické kroky (kupř. nutná prekonsolidace), které z provedených zkoušek vyplynou. Dále se jedná o zkoušky a vyhodnocení sekundárních technologických zásahů, možností způsobu sejmutí technologicky nevhodných sekundárních úprav atd. s důrazem na ochranu a zachování původního kamenného materiálu.

Druhá kontrolní prohlídka by měla proběhnout po celkovém očištění díla na základě odsouhlasených zkoušek a postupů. Na této prohlídce bude upřesněna koncepce restaurátorského zásahu s ohledem na skutečný stav díla, který bude možno detailně a zodpovědně vyhodnotit až v této etapě.

Další kontrolní prohlídky budou již svolávány dle potřeby v intencích podmínky č. 3., viz výše.

Dále správní orgán doporučuje, aby v případě, že práce bude provádět více restaurátorů, byl předem smluvně určen zodpovědný restaurátor akce. V případě práce týmu restaurátorů je určení zodpovědného restaurátora, jako hlavního partnera vlastníka, orgánu i odborné organizace státní památkové péče, potřebné. Zodpovědný restaurátor potom koriguje práce ostatních a tým vede, zaručuje též metodickou, technologickou i výtvarnou celistvost díla.

Správní orgán doporučuje rovněž prověřit dobové fotografie ve věci podoby absentující kovové lucerny či případně hledat dobové analogie.

Upozornění:

Správní orgán upozorňuje na zákonnou povinnost provádění řádné dokumentace v průběhu prací. Průzkumová zpráva – protokol – musí být srozumitelný i pro třetí osoby a jasně strukturován.

Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 prováděcí vyhlášky. Žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006.

Navržená akce neohroží hodnotu kulturní památky. Stanovené podmínky vycházejí ze současného stavu poznání kulturněhistorických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru, proto bylo rozhodnuto tak, jak je výše uvedeno.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle § 81 správního řádu odvolání ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení, a to ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru kultury a památkové péče, podáním učiněným u zdejšího stavebního úřadu. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí. Odvolání musí obsahovat údaje o tom, v jakém rozsahu rozhodnutí napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné.

Ing. Petra Reisiglová
vedoucí odboru stavební úřad

Doručí se:

Žadatel (doručenka)

1. Domov pro seniory Černá Hora, příspěvková organizace, IDDS: abpkin7
sídlo: Zámecká č.p. 1, 679 21 Černá Hora

Na vědomí (obyčejně)

2. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, IDDS: 2cy8h6t
sídlo: nám. Svobody 8, 601 54 Brno - Mgr. Marta Sedláková